

Super 2[⚡]Li

Akıllı tahta uyumludur.

SOSYAL BİLGİ LER

ÇALIŞMA
DEFTERİ

DEFTERİMİZİ TANIYALIM

KAVRAMLARI TANIYORUM

Vatandaş Yurttaş olarak da tanınırlar. Aynı toprak üzerinde yaşayan ve aynı devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilerdir.	Sosyal Bilgiler Tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji gibi sosyal bilimler alanına ait bilgileri öğrencilerin yaşına göre öğretmeyi amaçlayan derstir.	Olayların Çok Boyutluluğu Olayların birden fazla nedeni ya da sonucunun olmasıdır.
TEMA Vakfı Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaalandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfıdır.	Ön Yargı Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargıdır.	Rol Grup ya da kurumlarda üzerimize düşen görevlerdir. Örnek: Öğrenci olmak.
Sorumluluk Grup içerisinde rolü olan bir kişinin yaptığı işlerin sonucunu üstlenmesidir. Bireylerin rollerinin gerektirdiği davranışları yerine getirmesidir.	Kalabalık Çok sayıda insanın rastlantı sonucu bir araya gelmesidir. Örnek: Maç izleyen taraftarlar.	Grup Ortak bir amaç doğrultusunda birleşen insanlardır. Örnek: Drama kulübü öğrencileri.
Hak Hukukun, adaletin gerektirdiği ve birine ayırdığı kazançtır. Örnek: Yaşama hakkı.	Çocuk Hakları Dünya üzerindeki tüm çocukların din, dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın sahip olduğu haklardır.	Kurum Toplumla hizmet sağlamak amacıyla oluşturulmuş kuruluşlardır. Örnek: Kızılay.
UNICEF Birleşmiş Milletlerin önemli bir birimi olan UNICEF (Yunisef), 190 ülkede güçlü bir varlığa sahip, dünyanın öncü çocuk hakları savunucusu olmaktan sorumlu kuruluştur.	Himaye-i Eftal Cemiyeti Türkiye'de 1921 yılında çocukların korunması için açılan kurumdur (Çocuk Esirgeme Kurumu).	Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen sözleşmedir.

Etkin Bir Vatandaşım

BİREY VE TOPLUM

1

Kazanım: 1. Sosyal bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.

ETKİN BİR VATANDAŞIM

Kime Etkin Vatandaş Denir?

YAZIYORUM

Bir ülkede yaşayıp o ülkenin kurallarına tam olarak uyan, çevresine karşı örnek olan, devlete karşı sorumluluklarını bilen ve yerine getiren kimselere **etkin vatandaş** denir.

Etkin Vatandaşın Özellikleri Nelerdir?

- ✓ Vergisini öder.
- ✓ Kanunlara uyar.
- ✓ Askerliğini yapar.
- ✓ Seçim zamanı oy kullanır.
- ✓ Haklarını öğrenir ve kullanır.
- ✓ Üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlar.

Sosyal Bilgiler Dersi Nedir?

Sosyal bilgiler dersi; tarih, coğrafya, hukuk, sosyoloji, psikoloji, antropoloji gibi sosyal bilimler alanlarına ait bilgilerin öğrencilerin yaşına göre öğretmeyi amaçlayan derstir.

Sosyal Bilgiler Dersi Bize Ne Kazandırır?

- ✓ Millet olma bilincimizi güçlendirir.
- ✓ Hak ve sorumluluklarımızı öğretir.
- ✓ Sorun çözüme becerimizi geliştirir.
- ✓ Etkin bir vatandaş olmamıza yardımcı olur.
- ✓ Ülkemizi ve dünyamızı daha iyi tanımamızı sağlar.
- ✓ İçinde bulunduğumuz toplumla uyum içinde yaşamamızı sağlar.
- ✓ İnsan hakları, ulusal egemenlik ve demokrasi gibi kavramları tanımamızı sağlar.

Örnek Akademi

1

Defterde Kullanılan İkonlar ve Anlamları

BİLGİLENIYORUM

Öğrencilere kazandırılacak temel bilgiler ve konuyla ilgili tamamlayıcı bilgiler bu alanda verilmiştir.

UNUTMUYORUM

Önemli görülen ve konular arasında bağlantı sağlayan bilgiler bu alanda verilmiştir.

YORUMLUYORUM

Konu işlenişinde karşımıza çıkan metin, tablo, grafik ve benzeri bilgilerden yararlanarak ortaya konacak çıkarımlar bu alanda verilmiştir.

UYARIYORUM

Geçmiş yıllarda sınav sorusu olmuş bilgiler, öğrencilerin karıştırabileceği bilgiler ve benzerleri bu alanda verilmiştir.

KOLAYLAŞTIRIYORUM

Öğrencilere kazandırılacak temel bilgilerin kalıcı hâle getirilmesi amacıyla kullanılan KODLAMALAR, bu alanda verilmiştir.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

BİREY VE TOPLUM

Etkin Bir Vatandaşım	9
Olayların Çok Boyutluluğu	11
Rollerimiz, Haklarımız ve Sorumluluklarımız Var	13
Haklarımızla Varım	17
Ünite Değerlendirme Testi	21
Çıkış Sınav Soruları Testi	23

2. ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

Uygarlıkları Tanıyoruz	27
Ülkemizin Güzellikleri	42
Zengin Kültürümüz	48
Ortak Değerlerimiz	55
Geçmişten Günümüze Kültürümüz	58
Ünite Değerlendirme Testi	61
Çıkış Sınav Soruları Testi	63

3. ÜNİTE

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Yaşadığımız Yer ve Yeryüzü Şekilleri	67
İklimin Yaşamımıza Etkisi	75
Nüfus ve Yerleşme	79
Afetler ve Çevre Sorunları	84
Doğal Afetler ve Etkileri	90
Ünite Değerlendirme Testi	93
Çıkış Sınav Soruları Testi	95

4. ÜNİTE

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Teknolojinin Toplum Üzerindeki Etkisi	99
Doğru ve Güvenilir Bilgi	102
Güvenli Genel Ağ	106
Bilim İnsanları ve Ortak Özellikleri	109
Araştırma Yapıyorum	113
Ünite Değerlendirme Testi	116
Çıkış Sınav Soruları Testi	118

5. ÜNİTE

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Ekonomik Faaliyetler ve Coğrafya	121
Benim Mesleğim	131
Ekonomi ve Sosyal Hayat	135
Bir Ürünün Hikâyesi	138
Bir Projem Var	141
Bilinçli Tüketici	144
Ünite Değerlendirme Testi	148
Çıkış Sınav Soruları Testi	150

6. ÜNİTE

ETKİN VATANDAŞLIK

Topluma Hizmet Edenler	153
Yaşadığımız Yerde Yönetim	160
Temel Haklarımız	164
Bizi Biz Yapanlar	168
Ünite Değerlendirme Testi	174

7. ÜNİTE

KÜRESEL BAĞLANTILAR

Uluslararası Ekonomik İlişkiler ve Yaşadığımız İl	179
Teknoloji Farkı	184
Dünya Barışı İçin Turizm	187
Dünyadaki Ortak Mirasımız	189
Ünite Değerlendirme Testi	198

CEVAP ANAHTARI	202
----------------------	-----

BİREY VE TOPLUM

Neler Öğreneceğiz Neler

1. Sosyal bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimimize katkısını,
2. Yakın çevremizde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklamayı,
3. Sahip olduğumuz hakların farkında olan bir birey olarak katıldığımız gruplarda aldığımız rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranmayı,
4. Çocuk olarak sahip olduğumuz hakları öğreneceğiz.

KAVRAMLARI TANIYORUM

Vatandaş

Yurttaş olarak da tanımlanır. Aynı toprak üzerinde yaşayan ve aynı devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilerdir.

Sosyal Bilgiler

Tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji gibi sosyal bilimler alanına ait bilgileri öğrencilerin yaşına göre öğretmeyi amaçlayan derstir.

Olayların Çok Boyutluluğu

Olayların birden fazla nedeni ya da sonucunun olmasıdır.

TEMA Vakfı

Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfıdır.

Ön Yargı

Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargıdır.

Rol

Grup ya da kurumlarda üzerimize düşen görevdir.
Örnek: Öğrenci olmak.

Sorumluluk

Grup içerisinde rolü olan bir kişinin yaptığı işlerin sonucunu üstlenmesidir. Bireylerin rollerinin gerektirdiği davranışları yerine getirmesidir.

Kalabalık

Çok sayıda insanın rastlantı sonucu bir araya gelmesidir.
Örnek: Maç izleyen taraftarlar.

Grup

Ortak bir amaç doğrultusunda birleşen insanlardır.
Örnek: Drama kulübü öğrencileri.

Hak

Hukukun, adaletin gerektirdiği ve birine ayırdığı kazançtır.
Örnek: Yaşama hakkı.

Çocuk Hakları

Dünya üzerindeki tüm çocukların din, dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın sahip olduğu haklardır.

Kurum

Topluma hizmet sağlamak amacıyla oluşturulmuş kuruluşlardır.
Örnek: Kızılay.

UNICEF

Birleşmiş Milletlerin önemli bir birimi olan UNICEF (Yunisef); 190 ülkede güçlü bir varlığa sahip, dünyanın öncü çocuk hakları savunucusu olmaktan sorumlu kuruluştur.

Himaye-i Eftal Cemiyeti

Türkiye'de 1921 yılında çocukların korunması için açılan kurumdur (Çocuk Esirgeme Kurumu).

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen sözleşmedir.

Kazanım: 1. Sosyal bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.

ETKİN BİR VATANDAŞIM

Kime Etkin Vatandaş Denir?

Bir ülkede yaşayıp o ülkenin kurallarına tam olarak uyan, çevresine karşı örnek olan, devlete karşı sorumluluklarını bilen ve yerine getiren kimselere **etkin vatandaş** denir.

YAZIYORUM

Etkin Vatandaşın Özellikleri Nelerdir?

- Vergisini öder.
- Kanunlara uyar.
- Askerliğini yapar.
- Seçim zamanı oy kullanır.
- Haklarını öğrenir ve kullanır.
- Üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlar.

Sosyal Bilgiler Dersi Nedir?

Sosyal bilgiler dersi; tarih, coğrafya, hukuk, sosyoloji, psikoloji, antropoloji gibi sosyal bilimler alanlarına ait bilgileri öğrencilerin yaşına göre öğretmeyi amaçlayan derstir.

Sosyal Bilgiler Dersi Bize Ne Kazandırır?

- Millet olma bilincimizi güçlendirir.
- Hak ve sorumluluklarımızı öğretir.
- Sorun çözme becerimizi geliştirir.
- Etkin bir vatandaş olmamıza yardımcı olur.
- Ülkemizi ve dünyamızı daha iyi tanımamızı sağlar.
- İçinde bulunduğumuz toplumla uyum içinde yaşamamızı sağlar.
- İnsan hakları, ulusal egemenlik ve demokrasi gibi kavramları tanımamızı sağlar.

Etkinlik 1

Aşağıdaki bilgiden yola çıkarak etkin vatandaştan beklenen davranışları “✓” beklenmeyen davranışları “×” işareti ile gösteriniz.

Bir ülkede yaşayıp bu ülkenin kurallarına tam olarak uyan, çevresine karşı örnek olan, hak ve sorumluluklarını bilen ve bunlara uygun davranan kimselere etkin vatandaş denir.

Davranış	Etkin Vatandaştan	
	Beklenir	Beklenmez
1 Vergi ödevini yerine getirmek	☐	☐
2 Askere gitmemek için türlü bahanelere başvurmak	☐	☐
3 Seçimlerde oy kullanmak	☐	☐
4 Daha ucuza alışveriş yapmak için fiş almamayı kabul etmek	☐	☐
5 Yaşadığı sorunlar karşısında haklarını kullanmak	☐	☐
6 Üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlamak	☐	☐

Etkinlik 2

Aşağıdakilerden hangileri sosyal bilgiler dersi ile bireylere kazandırılmak istenen davranışlar arasında yer alır. İşaretleyerek gösteriniz.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ İLE KAZANDIRILMAK İSTENEN DAVRANIŞLAR

a Yasalara uyma	b Çıkarıcı olma	c Anlayışlı olma	d Duyarlı olma
e Sorumsuz olma	f Hoşgörülü olma	g Bencil olma	h Haklarını bilme

ÇOCUK HAKLARININ İHLAL EDİLDİĞİ BAZI DURUMLAR

İhlal	İhlal Edilen Hak
✓ Çocukların okula gönderilmemesi	✗ Eğitim hakkı
✓ Aşıların aksatılması	✗ Sağlık hakkı
✓ Çocukların bazı işlerde çalıştırılması	✗ Oyun oynama hakkı
✓ Çocukların düşüncelerini açıklamalarının engellenmesi	✗ Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı

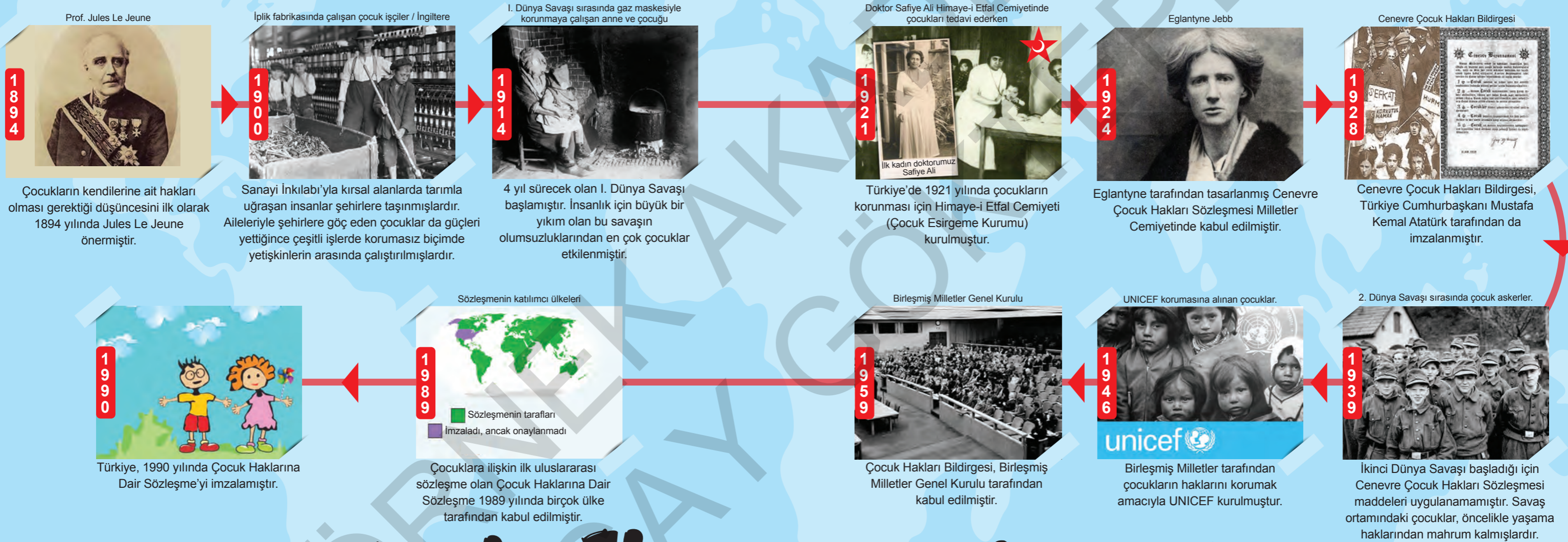

Dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla BM tarafından kurulan bir yardım kuruluşudur.

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Bu kurum, ülkemizde çocuk yetiştirme yurtları aracılığıyla bazı haklardan yoksun kalan çocukların devlet güvencesiyle korunmasını sağlamaktadır.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÇOCUK HAKLARI

Etkinlik 7

Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını verilen ifadelerden uygun olan ile eşleştirerek bu ifadelerin alt kısımlarındaki kutulara yazınız.

23 Nisan

UNICEF

Çocuk Hakları Günü

Çocuk Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Çocuk Hakları

Eğitim Hakkı

Sağlık Hakkı

1990

1. Her 20 Kasım'da dünya genelinde kutlanan gündür.

2. Dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla kurulan uluslararası yardım kuruluşudur.

3. Ülkemizde bazı haklardan yoksun kalan çocukların devlet güvencesiyle korunmasını sağlayan kurumdur.

4. Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklara armağan ettiği gündür.

5. Dünya üzerindeki bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklardır.

6. Ülkemizde Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin kabul edildiği yıldır.

7. Ülkemizde tarım işçilerinin çocuklarının okula devam ettirilme projesinin ilgili olduğu hakdır.

8. Ülkemizde mülteci ve göçmen çocuklara yönelik yapılan aşılama çalışmalarının ilgili olduğu hakdır.

1. Aşağıdaki görselde etkin vatandaştan beklenen davranışlar ve kişilerin örnek davranışları gösterilmiştir.

Etkin Vatandaşın Beklenen Davranışlar		Örnek Davranışlar		
I.	Haklarını bilir ve gerektiğinde kullanır.	a		
II.	Üretim yaparak ülke ekonomisine katkıda bulunur.	b		
III.	Kanunlara ve kurallara uyar.	c		

Görselden yola çıkılarak etkin vatandaştan beklenen davranışlar ile kişilerin örnek davranışları eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

	I	II	III
A)	c	b	a
B)	a	b	c
C)	c	a	b
D)	b	c	a

2. Hilal, hafta sonu ailesiyle nehir kenarına pikniğe giderken yol kenarlarına bırakılan çöplerin kokusunu alır. Nehire yaklaştıkça koku artmakta ve çok rahatsız edici bir hâl almaktadır. Bu durum karşısında çok üzülür. Aklına sosyal bilgiler dersinde öğretmeninin anlattıkları gelir. Belediyeye bu konu ile ilgili bir dilekçe yazarak sorunun çözümü için harekete geçer.

Metinden hareketle sosyal bilgiler dersinin Hilal'e olan katkısı ile ilgili,

- Toplumsal sorunlara karşı duyarlı hâle gelmiştir.
- Yönetime katılma hakkını kullanmıştır.
- Türk kültür ve medeniyetini öğrenmeye başlamıştır.
- Yardımlaşma ve dayanışma duygusu gelişmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve IV

3. Zeynep, ülkesinde yaşanan savaşta anne ve babasını kaybetmiş, yaşadığı ev tahrip olmuştur. Düzenli beslenemediği için sağlık sorunları da ortaya çıkmıştır. Sekiz yaşında olmasına rağmen okula devam edememektedir. Ülkesinde güvenli bir ortam olmadığı için arkadaşları ile birlikte sokağa çıkamamakta ve oyun oynayamamaktadır.

Bu bilgilere göre Zeynep'in;

- Eğitim,
- Oyun oynama,
- Beslenme

haklarından hangilerinin kısıtlandığı söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

1. Aşağıdakilerden hangisi okuldaki haklarımızdan biridir?

- A) Ödevlerimizi zamanında yapmak
- B) Sosyal ve kültürel faaliyetlerden yararlanmak
- C) Sınıf arkadaşlarımıza saygı göstermek
- D) Okul kaynaklarını özenli kullanmak

(PYBS - 2022)

2. Belediyelerin çocuk parkları yapmaları aşağıdaki çocuk haklarından hangisini karşılamaya yöneliktir?

- A) Oyun
- B) Barınma
- C) Eğitim
- D) Beslenme

(PYBS - 2022)

3. Doğa dostu bir grup öğrenci, yakınlarında yer alan ormanlık alanın büyük bir bölümünü kısa sürede pırıl pırıl yaptı. Doğayı temizlemek için adeta birbirleriyle yarışan öğrenciler kilolarca atık topladı.

Öğrencilerin bu davranışı, aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Tüketici hakkına
- B) Empatiye
- C) Sorumluluğa
- D) Teknolojiyi doğru kullanmaya

(PYBS - 2022)

4. Aşağıdakilerden hangisi sosyal bilgiler dersinin faydalarından biri değildir?

- A) Hak ve sorumluluklarımızı öğretir.
- B) Millet olma bilincimizi geliştirir.
- C) Maddenin yapısı hakkında bilgi edinmemizi sağlar.
- D) Ülkemizi ve dünyamızı daha iyi tanımamıza yardımcı olur.

(PYBS - 2021)

5. Denizciler pusula bulunmadan önce kaybolmamak için kıyıları takip ediyorlardı. Pusulanın bulunmasıyla birlikte uzak yerlere yolculuklara çıktılar. Bu yolculuklar sonucunda yeni kıtalar keşfettiler. Keşfedilen yerlerde bulunan farklı ürünler dünyanın çeşitli yerlerine yayıldı. Deniz ticareti Akdeniz'den okyanuslara kayd. Ayrıca bu keşiflerle Dünya'nın yuvarlak olduğu da kanıtlandı.

Bu bilgide pusulanın bulunması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmuştur?

- A) Sonuçlarının çok boyutlu olması
- B) Dünya ekonomisini olumsuz etkilemesi
- C) Birlik ve dayanışma duygularını güçlendirmesi
- D) Kültürler arasındaki farklılıkları kaldırması

(PYBS - 2021)

6. • Sınıf kurallarına uymak
• Çalışma odamızı temiz tutmak

Verilen davranışlar hangi kavrama örnek olabilir?

- A) Hak
- B) Sorumluluk
- C) Grup
- D) Dayanışma

(PYBS - 2021)

Kazanım: 1. Somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.

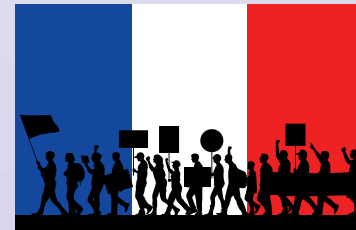
UYGARLIKLARI TANIYORUZ

- ▶ İnsanlar tarihsel süreç içerisinde zaman ölçüsü olarak çeşitli takvimler kullanmışlardır. Binlerce yıl öncesine dayanan ilk takvim sistemleri geliştirilerek günümüze kadar ulaştırılmıştır.
- ▶ Bilim insanları geçmişten günümüze kadar uzanan zaman sürecini hem araştırmayı hem de öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla çağlara ayırmışlardır.
- ▶ Önemli bir olayla başlayıp önemli bir olayla biten tarihteki en uzun zaman dilimine **çağ** adı verilir. Bu ayırmada esas alınan unsur yazının icadıdır. Yazının icadından önceki döneme **tarih öncesi çağlar**, yazının icadından sonraki döneme ise **tarih çağları** adı verilmiştir.
- ▶ Hz. İsa'nın doğumu **milat** (başlangıç) olarak kabul edilmiş ve bu tarih 0 (sıfır) olarak alınmıştır. Hz. İsa'nın doğumundan önceki yıllara **milattan önce (MÖ)**, sonraki yıllara ise **milattan sonra (MS)** denilmiştir.

MİLATTAN ÖNCE (MÖ)

MİLAT

TARİH ÖNCESİ
ÇAĞLAR

İLK ÇAĞ

ORTA ÇAĞ

YENİ ÇAĞ

YAKIN ÇAĞ

TARİH
ÇAĞLARI

İYONLAR

Ege Denizi kıyılarına gelip yerleşen İyonlar,

- Şehir devletleri hâlinde yaşamışlardır.
- Deniz ticareti ile uğraşmışlardır.
- Mimari alanda ilerlemişlerdir.
- Özgür düşünce ortamına sahip olmuşlardır.
- Önemli bilim insanlarını yetiştirmişlerdir.

HİTİTLER

Anadolu uygarlıkları içinde en geniş sınırlara ulaşan Hititler,

- Tarihin bilinen ilk yazılı antlaşmasını (Kadeş Antlaşması) Mısırlılarla imzalamışlardır.
- **Anal** adını verdikleri yıllıkları oluşturmuşlardır.
- Mimari alanda ilerlemişlerdir.
- Kanunlarında evlenme, boşanma, nikâh, nişan gibi aileyle ilgili hususlara yer vermişlerdir.

URARTULAR

Anadolu ve dünya su mühendisliğinin bir harikası olan **Şamran (Menua) Sulama Kanalı**, o dönemde insanların su ihtiyacını karşılamıştır. Şamran (Menua) Kanalı, günümüzde hâlâ kullanılan en önemli Urartu mimarileri arasında yer alır.

ASURLAR

Mezopotamya'nın kuzeyinde kurulan Asurlar, Anadolu ile yaptıkları ticaret sayesinde yazıyı Anadolu'ya taşımışlardır. Böylece Anadolu'nun tarih çağlarına geçmesinde etkili olmuşlardır.

Hattuşaş

Gordion

Sardes

Efes

Tuşpa

Ninova

BABİLLER

Babiller; mimaride gelişmişler, **Babil Kulesi** ve **Babil'in Asma Bahçeleri** gibi eserler inşa etmişlerdir. Kral Hammurabi tarafından **Hammurabi Kanunları** hazırlanmıştır.

Sus

Kiş

Uruk

Lagaş

Ur

LİDYALILAR

Bugünkü Manisa yakınlarındaki Sardes şehrini başkent edinen Lidyalıların en önemli geçim kaynağı ticarettir. Ticari faaliyetlerini geliştirmek isteyen Lidyalılar, tarihî **Kral Yolu**'nu inşa etmiş ve tarihte ilk kez madenî parayı kullanmışlardır.

FRİGLER

Ankara'nın Polatlı ilçesinde bulunan Gordion şehrinde kurulan Friglerin kurucusu Kral Gordios'tur. Temel geçim kaynakları tarım olan Frigler, madencilik ve dokumacılık alanında ilerlemişlerdir. Tarihe **Fibula** adı verilen çatal iğneyi armağan etmişlerdir.

SÜMERLER

Mezopotamya uygarlıklarının öncüsü olan Sümerler,

- Yazıyı bularak tarih öncesi devirleri sona erdirmişlerdir.
- Ay yılı esaslı takvimi yapmışlardır.
- **Ziggurat** adını verdikleri tapınakları inşa etmişlerdir.

2011 yılında "Dünya Mirası" olarak tescil edilen Edirne'deki **Selimiye Cami**, Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir.

Bizans İmparatorluğu Dönemi'nde Cenevizliler tarafından inşa edilen **Galata Kulesi** Osmanlı Dönemi'nde zindan olarak kullanılmıştır.

Batı Karadeniz'de Bolu'da bulunan **Yedigöller Havzası**, 1965 yılında millî park olarak koruma altına alınmıştır. Havza doğal yollarla oluşmuş, yüzeysel ve yer altı akışlarıyla birbirine bağlı 7 gölden oluşmuştur.

İnceburun Deniz Feneri Karadeniz'de, Sinop il merkezinin yaklaşık 20 km kuzeybatısında bulunan burun üzerinde olup Türkiye'nin en kuzeyindeki deniz feneridir. 1863 yılında yapılmıştır.

Pontus krallarına ait olan **Kral Kaya Mezarları**, Amasya Kalesi eteklerinde düz bir duvar gibi dikine uzanan kalker kayalara oyularak yapılmıştır. Toplamda 21 mezar olduğu bilinmekle birlikte bunların sadece birkaç tanesi günümüze gelebilmiştir.

Tarihi dokusuyla Trabzon'un en önemli yerlerinden biri olan **Sümela Manastırı**, 1.150 metre yükseklikte bir dağ yamacına yapılmıştır. Yapı, Hristiyan dünyası için önemli bir merkezdir.

Erzincan şehir merkezine yaklaşık 35 km mesafede bulunan **Girlevik Şelalesi**, doğal güzellikleri, bitki örtüsü, ağaçları, serin havası ve dinlenme yerleriyle Erzincan'ın en çok tercih edilen mesire yeridir.

1996 yılında UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde alınan **Ani Harabeleri**, Kars'ı kültür turizminin çekim merkezi hâline getirmiştir.

Celsus Kütüphanesi kalıntılarıyla her yıl binlerce turistin ziyaret ettiği **Efes Antik Kenti** İzmir'in Selçuk ilçesinde bulunur.

Aydın ili, Karacasu ilçesi, Geyre Mahallesi sınırları içinde yer alan **Afrodisios Antik Kenti**, Menderes Irmağı'nın bir kolu olan Dandalaz Çayı'nın oluşturduğu bereketli vadiye, denizden yaklaşık 600 metre yükseklikte bir plato üzerinde yer almaktadır.

Yer altından çıkan sıcak suların teraslarından akmasıyla oluşan **Pamukkale travertenleri**, Denizli ilinin Pamukkale ilçesinde bulunur.

Burdur'un Yeşilova ilçesinde kapalı havzada yer alan 184 metre derinliğindeki **Salda Gölü**, dışarı akarı olmayan 44 km² alana sahip bir göldür. Son yıllarda "**Türkiye'nin Maldivleri**" olarak ünlenmiştir.

Geçmişte aktif birer volkan olan Erciyes ve Hasan dağlarından çıkan ve zamanla sertleşen tüflerin rüzgâr ve suların aşındırmasıyla ortaya çıkan **peribacaları** Nevşehir ili sınırlarında bulunur.

Hatay'da yer alan doğal güzelliklerden biri olan **Harbiye Şelalesi**, Asi Nehri'ne dökülmektedir.

12000 yıl öncesine uzanan bir kült merkez olduğu anlaşılan **Göbeklitepe** Şanlıurfa'nın Örencik Köyü yakınlarındadır.

Hz. İbrahim Peygamberin ateşe atıldığı yere olarak bilinen **Balıkli Göl**, Şanlıurfa'nın en çok turist çeken yeridir.

UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde bulunan **Nemrut Dağı** Komagene Krallığı'na ait harabeleri, heykelleriyle ve yazıtlarıyla tarihe ışık tutmaktadır. Nemrut Dağı, Adıyaman'da yer alır.

Artuklular Dönemi'nde inşa edilen **Malabadi Köprüsü**, Diyarbakır'ın Silvan ilçesi sınırlarında bulunur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından restore edilen **Akdamar Kilisesi**, Van Gölü üzerindeki Akdamar Adası'na inşa edilmiş bir Ermeni kilisesidir.

Etkinlik 4

Aşağıdaki görselleri doğal varlık, tarihî mekân, tarihî eser ve tarihî nesne olarak uygun şekilde ayırarak alt kısımlarında verilen boşluklara yazınız.

Ankara Kalesi

1.

Hattuşaş

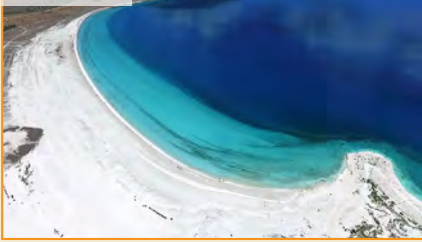
2.

Selimiye Camii

3.

Saldı Gölü

4.

Gelibolu Şehitler Abidesi

5.

Kız Kalesi / Mersin

6.

Hitit Güneşi

7.

Tarihî nesne

Malabadi Köprüsü

8.

Nevşehir Peribacaları

9.

Pamukkale Travertenleri

10.

Göbeklitepe Ören Yeri

11.

Frig Sanatı / Ahşap Maşa

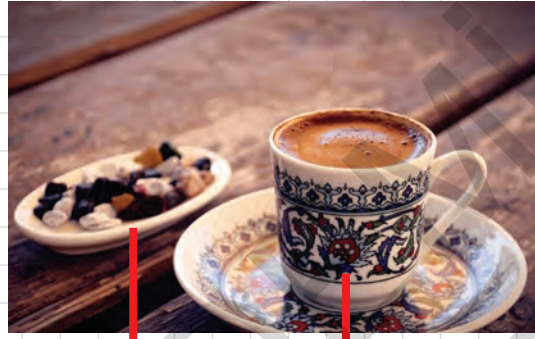
12.

Etkinlik 11 Aşağıdaki görsellerde dünden bugüne kahve sunumu gösterilmiştir.

Türk kahvesi

Lokum

Çikolata/şeker

Türk kahvesi

Verilen görsellerden yola çıkarak kültürel unsurların tarihî gelişimi ile ilgili çıkarımda bulununuz.

ÇIKARIMLAR

Etkinlik 12 Aşağıdaki ifadeleri doğru şekilde eşleştiriniz.

	İfade	Kültürel Süreklilik	Kültürel Etkileşim	Kültürel Değişim
1	Üç gün süren mahalle düğünlerinin yerine üç dört saat süren salon düğünlerinin yapılması			
2	Türkler arasında Müslüman olduktan sonra "Medele Ateşi" geleneğinin başlaması			
3	Evimize gelen misafirlerimizi en iyi şekilde ağırlamamız			
4	Düğün odunu hazırlama geleneğinin günümüzde Denizli ve çevresinde devam ettirilmesi			
5	Eskiden yer sofralarında yenen yemeğin günümüzde yerden yüksek masalarda yenmesi			

Kazanım: 1. Haritalar üzerinde yaşadığı yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklar.

YAŞADIĞIMIZ YER VE YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

HARİTA

Yeryüzünün tamamının veya bir kısmının belirli bir oranda küçültülerek düzlem üzerine aktarılmasına "harita" adı verilir.

HARİTA TÜRÜ

Çeşitli harita türleri vardır. Örnek verilen harita yeryüzü şekillerini (dağ, ova, plato gibi) gösteren fiziki haritadır.

LEJANT

Haritalarda kullanılan özel işaretlerin gösterildiği alandır. **Harita anahtarı** adı da verilir.

ÖLÇEK

Haritalarda kullanılan küçültme oranıdır.

KOORDİNAT

Haritanın dünya üzerindeki konumunu gösteren enlem ve boylam bilgileridir.

Bir Çizimin Harita Olabilmesi İçin Gerekli Koşullar

- ▶ Kuş bakışı görünüşe göre çizilmesi
- ▶ Belli bir ölçek dâhilinde küçültülmesi
- ▶ Bir düzlem üzerine aktarılması

YAZIYORUM

Etkinlik 1

Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boş kutucuklara, verilen kelimelerden uygun olanları yazınız.

Plato

Vadi

Kıyı Çizgisi

Ölçek

Fiziki Harita

Lejant

Yeşil

1

Haritalarda renk, sembol ve işaretlerin ne anlama geldiğini gösterir.

Lejant

2

Haritalardaki küçültme oranıdır.

3

Yükselti basamaklarına göre yeryüzü şekillerinin dağılışını gösteren haritalardır.

4

Fiziki haritalarda 0 ile 500 metre arasındaki yükseltiyi gösteren renklerdir.

5

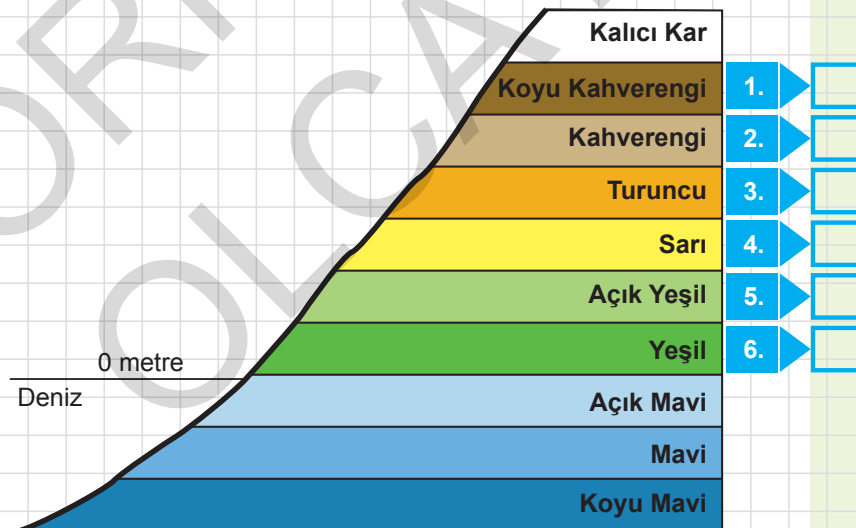
Her zaman "0 (sıfır)" olarak gösterilen yükselti basamağıdır.

6

Çevresine göre yüksekte kalan, akarsular tarafından parçalanmış geniş düzlüklerdir.

Etkinlik 2

Aşağıda fiziki haritalarda kullanılan yükselti basamakları ve renkleri verilmiştir. Yükselti ve derinlikleri sayılarla gösterilen yerleri, karşılarında verilen şehir ve dağ isimlerinin yanında verilen harflerle doğru şekilde eşleştirerek cevapları yazınız.

a İstanbul: 120 m

b Ağrı: 1640 m

c Murat Dağı: 3212 m

d Afyon: 1021 m

e Amasya: 398 m

f Kırşehir: 978 m

TÜRKİYE'DE GÖRÜLEN İKLİM TİPLERİ

1

KARADENİZ İKLİMİ

Özelliđi:

Her mevsim ılık ve bol yağışlı geçer.

Bitki Örtüsü:

Gür ormanlardan oluşur.

Tarım Ürünleri:

- ✓ Çay
- ✓ Fındık
- ✓ Mısır

Yapı Malzemeleri:

Köylerde konut yapımında daha çok ahşap kullanılır.

Görüldüğü Yerler:

Karadeniz'in kıyı kesimlerinde görülür.

1

2

3

2

KARASAL İKLİM

Özelliđi:

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır.

Bitki Örtüsü:

İlkbahar yağmurları ile yeşeren, yaz sıcaklığı ile kuruyan bozkırlardır.

Tarım Ürünleri:

- ✓ Buğday
- ✓ Arpa
- ✓ Şekerpancarı

Yapı Malzemeleri:

Köylerde konut yapımında daha çok kerpiç kullanılır.

Görüldüğü Yerler:

Denizden uzak iç kesimlerde görülür.

3

AKDENİZ İKLİMİ

Özelliđi:

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.

Bitki Örtüsü:

Kısa boylu, yaz sıcaklığına dayanıklı "maki" adı verilen çalı ve ağaçlardır.

Tarım Ürünleri:

- ✓ Zeytin
- ✓ Turunçgil
- ✓ İncir
- ✓ Tütün

Yapı Malzemeleri:

Köylerde konut yapımında daha çok taş kullanılır.

Görüldüğü Yerler:

Ülkemizde Ege, Marmara ve Akdeniz kıyılarında görülür.

Yeni Delhi // Hindistan

Hava Kirliliği ve Nedenleri

Hava kirliliği, canlıların sağlığını olumsuz yönde etkileyen havadaki yabancı maddelerin, normalin üzerinde miktar ve yoğunluğa ulaşmasıdır.

Başlıca nedenleri:

- Sanayi tesislerinin bacalarından çıkan dumanlar
- Egzoz gazları
- Deodorant ve spreyleyler
- Fosil yakıtlar

Dünyanın en kirli havasına sahip şehir, Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'dir.

Çin // Guangzhou

Ses - Işık Kirliliği ve Nedenleri

Gürültü kirliliği veya diğer adıyla **ses kirliliği**, insan ve hayvan yaşamını olumsuz etkileyen her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı ses oluşumudur. Başlıca nedenleri:

- Sanayileşme
- Hızlı nüfus artışı

Işık kirliliği, ışığın canlıları rahatsız edecek şekilde yanlış kullanılmasıdır. Başlıca nedenleri:

- Yanlış konumlandırılmış ışıklar
- Kötü tasarım konutlar

Çin'in Guangzhou kenti, dünyanın en yüksek gürültü kirliliği, Singapur ise en yüksek ışık kirliliği olan yerleridir.

Singapur

Akdeniz

Su Kirliliği ve Nedenleri

Su kirliliği; göl, nehir, okyanus, deniz ve yer altı suları gibi su barındıran havzalarda görülen kirliliğe verilen genel addır.

Başlıca nedenleri:

- Sanayi tesislerinin atıkları
- Kanalizasyon atıkları
- Atık yağlar
- Kimyasal atıklar ve boyalar

Dünyadaki en kirli su kütlesi Akdeniz'de bulunur çünkü neredeyse tamamen toprakla çevrilidir.

Nijerya

Küresel Isınma ve Nedenleri

Küresel ısınma, Dünya atmosferinin ortalama sıcaklığının artması durumudur. Bu durum buzulların erimesine, içme ve kullanma suyu sorunlarının yaşanmasına neden olur. Başlıca nedenleri:

- Araç sayısının artması
- Sanayileşmenin hızlanması
- Tüketime artması

Araştırmalar, Kuzey Kutup Bölgesi'nin küresel ısınma hızından en az dört kat daha hızlı ısındığını gösteriyor. Dünya'nın en çok su kıtlığı yaşanan ülkesi Nijerya'dır.

Kuzey Kutbu

Çernobil // Ukrayna

Toprak Kirliliği ve Nedenleri

Toprak kirliliği; katı, sıvı ve radyoaktif artık ve kirleticiler tarafından toprağın fiziksel ve kimyasal özelliklerinin bozulmasıdır. Başlıca nedenleri:

- Tarımda aşırı gübreleme yapılması
- Evsel atıkların doğaya bırakılması
- Sanayi atıkları
- Tarım ilaçları
- Tıbbi atıklar
- Nükleer atıklar ve ağır metaller

Dünyanın en kirli toprakları; evsel atık çöp dağları nedeniyle Hindistan-Yeni Delhi'de ve Nükleer toprak kirliliği nedeniyle Ukrayna-Çernobil'de bulunur.

Yeni Delhi / Hindistan

Erozyon ve Nedenleri

Erozyon, bitki örtüsü bakımından cılız ve eğimli yamaçlarda bulunan toprağın su ve rüzgâr gibi etmenlerle aşındırılarak başka yerlere taşınmasıdır. Konya ve Karaman çevresi erozyonun en fazla görüldüğü yerlerdir. Başlıca nedenleri:

- Bitki örtüsünün yok edilmesi
- Aşırı yağış
- Hayvanların meralarda aşırı otlatılması
- Toprağın eğim yönünde sürülmesi

5. Aşağıda Türkiye fiziki haritası verilmiştir.

Bu haritaya bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye’de yetiştirilen tarım ürünlerine
B) İl ve ilçe merkezlerinin sınırlarına
C) Yüksekliği az olan yerlere
D) Türkiye’nin iklim özelliklerine

6. ● Akarsular tarafından derin yarılmış, çevresine göre yüksekte olan geniş düzlüklerdir.
● Çevresine göre alçakta olan akarsular tarafından yarılmamış geniş düzlüklerdir.
● Çevresine göre genellikle dik yamaçlı, yüksek yeryüzü şekilleridir.

Aşağıdaki görsellerden hangisi verilen tanımların karşılığı olan yeryüzü şekillerinden biri değildir?

- A) Plato
B) Ova
C) Dağ
D) Vadi

7.

Muğla

Rize

Erzurum

Yukarıdaki görüntüler 10 Mart 2023 tarihinde yurdumuzun çeşitli illerinde kaydedilmiştir.

Bu görüntülere bakılarak ülkemiz ile ilgili,

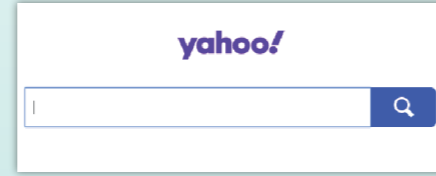
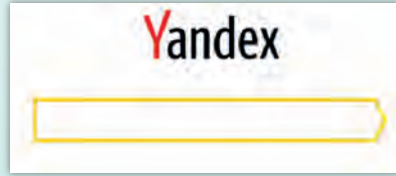
- I. Aynı gün içinde farklı yerlerde değişik hava olayları yaşanabilmektedir.
II. Farklı iklim tiplerinin etkileri görülmektedir.
III. Karasal iklim daha yaygın olarak görülmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

Kazanım: 2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular.

- ▶ 300 yıl önce bir düşünürün söylediği sözden yola çıkarak doğru bilgiye ulaşmanın hiçbir dönemde kolay olmadığını anlayabiliriz.
- ▶ Eski zamanlarda doğru bilgi için bilge kişilere başvurulurdu. Bu kişiler, hayat tecrübeleri ve bakış açılarıyla doğru bilginin kaynağı kabul edilirdi.
- ▶ Sonraları matbaanın keşfi ile insanlar kitap ve ansiklopedi gibi kaynaklar üretilip diğer insanların hizmetine sundu.
- ▶ Günümüzde ise bilgiye ulaşmanın en kolay yolu genel ağıdır. Bilgi edinmek istediğimiz konuyla ilgili arama motorlarına birkaç kelime yazmak yeterli olmaktadır.

Doğru ve Güvenilir Bilgiye Ulaşmak İçin Neler Yapmalıyız?

İlgili Olan Erişime Ulaşmak için:

- ▶ Karşımıza çıkan sonuçların azaltılması, gereksiz ve ilgisiz sonuçların hızlıca elenmesi için arama yapacağımız anahtar kelime ya da kelimeleri tırnak işareti (" ") içerisine alabiliriz.
- ▶ Arama yaparken aranan bilginin niteliğine göre sınıflandırma yapabiliriz (görseller, haberler, haritalar).

Güvenilir Olana Erişim İçin:

- ▶ Uzun süredir yayın yapan ve bu süre içinde toplumun güvenini kazanan genel ağ sitelerini tercih etmeliyiz.
- ▶ Genel ağ sitelerinin uzantıları da bu konuda bize bazı ipuçları verebilir. Devlet kurumlarına ait ".gov" ya da eğitim kurumlarına ait ".edu" uzantılı sitelerin daha güvenilir bilgiler içerdiğini unutmamalıyız.

Örneğin:

- <https://gazi.edu.tr> • <https://www.meb.gov.tr>
- ▶ Bilgiyi araştırırken tek bir bilgi kaynağına bağlı kalmamalıyız.
- ▶ Paylaşılan bilginin ve verilen genel ağ sitesinin güncel olup olmadığına dikkat etmeliyiz.
- ▶ Genel ağda bilgiler doğrudan veya dolaylı yollarla çeşitli kaynaklardan elde edilir. Bu yüzden genel ağ üzerinden ulaşılan bilgilerin kaynağına dikkat etmeliyiz. "Söylenenlere göre...", "Uzmanların belirttiği gibi..." ya da "Bilim insanlarının yaptığı son araştırmaya göre..." gibi kaynağı belirsiz haber ve bilgilendirmelere karşı şüpheyle yaklaşmalıyız.

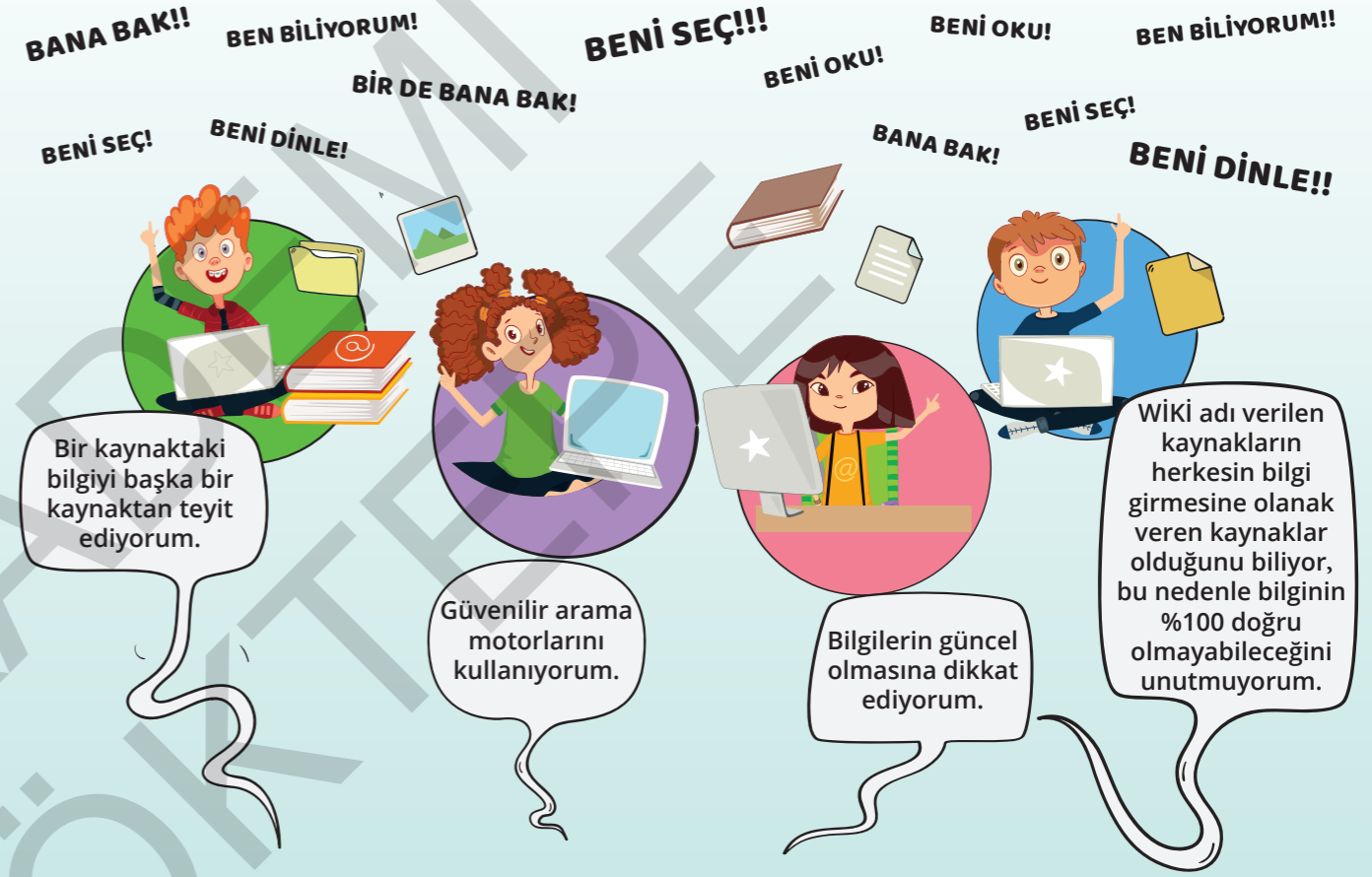
Bilgi, iki çeşittir: birincisi konuyu bilmek, ikincisi o konuyu nereden öğreneceğini bilmek.

Samuel Johnson

UNUTMUYORUM

WEB GÜVENLİĞİ

- ▶ "https" etiketi olan bir web sitesi, daha yaygın olan "http" web sitelerinden daha güvenlidir.
- ▶ "Güvenli" bir web sitesi, çoğu tarayıcıda web sitesinin adresinin solunda yeşil bir kilit simgesi gösterir.
- ▶ ".com" ve ".net" siteleri, güvensiz olmasa da en kolay edinilen alan adı uzantılarıdır. Bu nedenle ".edu" (eğitim kuruluşu) veya ".gov" (hükümet) uzantılı bir site kadar güvenli olmaz.
- ▶ Bir sürü yanlış yazılmış (veya eksik) kelime, dil bilgisi hatası veya garip ifade görünen sitelerin güvenilirliği düşüktür.

DOĞRU VERİYE NASIL ULAŞIYORUM?

.gov Resmî siteler en güvenilir sitelerdir. Gov uzantılıdır.

.com Com uzantılı siteler ticari sitelerdir, yanlış bilgi içerebilir.

.org Org uzantılı siteler kâr amacı olmayan kuruluşlara aittir ama bilgilerin başka kaynakla karşılaştırılması önerilir.

BİLGİLENİYORUM

- ▶ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bünyesinde, sosyal sorumluluk bilinciyle, başta çocuklar ve gençler olmak üzere toplumdaki internet kullanıcılarının, internet teknolojilerini daha bilinçli ve etkin kullanması amaçlanmıştır.
- ▶ Eğitimler yapmak, farkındalık çalışmaları yapmak, plan ve projeler oluşturmak üzere; Güvenli İnternet Merkezi (<https://www.gim.org.tr>) ve Güvenli Çocuk (<https://www.guvenlicocuk.org.tr>) kurulmuştur.
- ▶ [guvenlicocuk.org.tr](https://www.guvenlicocuk.org.tr) adresine girdiğinizde; Oyun, Siber Çocuk, Bilgi Dolabı, E-Kitap Okuyalım, Aktiviteler ve İnternette Ne Kadar Dikkatlisin Testi gibi birçok eğitici, eğlendirici ve bilgilendirici bölümler göreceksiniz.

Tarım

Yeryüzü şekillerinin sade, iklimin ılıman, toprağın verimli ve su kaynaklarının fazla olduğu yerler **tarım** için uygundur. Özellikle Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde tarım faaliyetleri daha rahat yapılır.

Hayvancılık

Yeryüzü şekilleri, iklim ve bitki örtüsünün uygun olduğu yerlerde hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır. Yaz yağışları ile otlakların fazla yer kapladığı Erzurum-Kars yöresinde büyükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Küçükbaş hayvancılık, kümes hayvancılığı, arıcılık ve balıkçılık da ülkemizde yapılan hayvancılık faaliyetleri arasında yer almaktadır.

Madencilik

Yer altında bulunan madenlerin araştırılması, çıkarılması ve işletilmesiyle ilgili çalışmaların tümüne **madencilik** denir. Ülkemiz maden bakımından oldukça zengindir. Madenler sanayi üretiminin ham maddesidir.

Turizm

Doğal ve tarihî güzelliklere sahip yerler ile yaz mevsiminin uzun sürdüğü ve sıcak geçtiği denize kıyısı olan yerler **turizm faaliyetleri** için elverişlidir. Ülkemizde dağlık ve engebeli alanlarda **kış turizmi** yapılmaktadır.

Sanayi

Yeryüzü şekilleri ile iklim özelliklerinin ve ulaşım ağının uygun olduğu yerler **sanayi faaliyetlerini** olumlu yönde etkiler. Ancak dağlık ve engebeli, karasal iklimin sert geçtiği ve ulaşımın elverişli olmadığı yerler sanayiye olumsuz yönde etkiler.

Ticaret

Kâr elde etmek amacıyla yapılan alım satım faaliyetlerine **ticaret** denir. Sanayi faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı ve önemli ulaşım yolları üzerinde bulunan yerlerde ticari faaliyetler daha fazla yapılmaktadır.

Hizmet

Şehirlere yaşanan göçler şehir merkezlerinin nüfusunu arttırmıştır. Bu durum yeni iş alanlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. İnsanlar sağlık, eğitim, ulaşım ve bankacılık alanlarında iş bularak çalışmaya başlamıştır. **Hizmet sektörü**, sanayi ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte ülke ekonomisinde önemli bir konuma gelmiştir.

Ormancılık

Yağışın yeterli olduğu yerler orman varlığı bakımından zengindir. Ülkemizdeki ormanların önemli bir kısmı **Karadeniz ve Akdeniz** kıyılarında bulunur. Ülkemizin iç kısımları orman varlığı bakımından fakirdir. **Mobilyacılık, kerestecilik ve kâğıt** üretimi ormancılık faaliyetlerine bağlı olarak yapılabilmektedir.

BİR ÜRÜNÜN HİKÂYESİ

Kazanım: 4. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.

► İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretilen ürünler **üretim**, **dağıtım** ve **tüketim** ağıyla insanların hizmetine sunulur.

HAM MADDE	Ayçiçeği 	Domates 	Buğday
ÜRETİM	Ayçiçek Yağı Üretimi 	Salça/Ketçap Üretimi 	Ekmek/Makarna Üretimi
MAMUL ÜRÜN	Ayçiçek Yağı 	Salça/Ketçap 	Ekmek/Makarna
DAĞITIM	Ürünlerin üretildiği yerden tüketicilere ulaştırılmasına dağıtım denir. Fabrikalarda üretilen ürünlerin araçlarla marketlere taşınması, üretilen sebze ve meyvelerin pazar yerlerine taşınması dağıtıma örnek verilebilir. 		
TÜKETİM	Üretilen ürünlerin insanlar tarafından kullanılmasına tüketim denir. Kıyafetlerin giyilmesi, gıda maddelerinin yenilmesi, elektronik eşyaların kullanılması tüketime örnektir. 		

GERİ DÖNÜŞÜMÜN ÖNEMİ

Geri dönüşüm, yeniden değerlendirilme imkânı olan atıkların fiziksel veya kimyasal işlemlere tabi tutularak ikinci bir ham maddeye dönüştürülmesidir.

- Geri dönüşüm sayesinde,**
- ✓ Enerji tasarrufu sağlanır.
  - ✓ Ekonomiye katkı sağlanır.
  - ✓ Doğal kaynakların azalması önlenir.
  - ✓ Gelecek nesillere temiz bir çevre bırakılır.
  - ✓ Yok edilmesi gereken katı atık miktarı azalır.

Kullanılmış kâğıdın geri dönüşümü,

Hava kirliliğini
%74 - %94
azaltır.

Su kirliliğini
%35
azaltır.

Su kullanımını
%45
azaltır.

AMAÇ:

1. Atık çöp miktarının azalmasını sağlamak
2. Kaynakların aşırı derece kullanımını engellemek
3. Atıkların kaynaklarında ayrıştırılmasını sağlamak

1 ton
atık kâğıdın kâğıt
hamuruna katılması

8 ağacın
kesilmesini önlemektedir.

Etkinlik 6

Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verip ilgili alana doğru ise “✓” yanlış ise “✗” yazınız.

1. Ekonomik faaliyetler insanların sosyal yaşamlarında değişime neden olmamıştır. Doğru Yanlış
2. Kırsal yerlerde tarım ve hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı dönemlerde insan gücüne duyulan ihtiyaç fazla olduğu için geniş aileler daha fazla görülmüştür. Doğru Yanlış
3. Sanayinin gelişmesiyle birlikte insanlar geçimlerini sağlamak için şehirlere göç etmiştir. Doğru Yanlış
4. Şehirlere yapılan göçler hizmet sektörünün zayıflamasına neden olmuştur. Doğru Yanlış
5. Ekonomik faaliyetler nüfus ve yerleşme üzerinde etkili olmamıştır. Doğru Yanlış
6. Ekonomik faaliyetler kültürel etkileşime neden olmuştur. Doğru Yanlış
7. Ekonomik faaliyetler eğitim alanında önemli gelişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. Doğru Yanlış
8. Ekonomik faaliyetler yeni iş imkânlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Doğru Yanlış
9. Turizm faaliyetleri ticaretin gelişmesine katkı sağlamıştır. Doğru Yanlış
10. Ekonomik faaliyetler kentlerde geniş ailelerin sayısını arttırmıştır. Doğru Yanlış
11. Zonguldak'ta taş kömürünün çıkarılması kent nüfusunun artmasına neden olmuştur. Doğru Yanlış
12. Bazı illerimizde tarım sektöründe işçiye duyulan ihtiyacın artması mevsimlik göçü azaltmıştır. Doğru Yanlış
13. Ekonomik faaliyetlerin etkisiyle artan kent nüfusu, kentlerde sosyal yaşam alanlarının artmasını zorunlu hâle getirmiştir. Doğru Yanlış
14. Ekonomik faaliyetler kentlerde çekirdek ailelerin azalmasına neden olmuştur. Doğru Yanlış

Etkinlik 8

Aşağıdaki görsellerin altındaki boşluklara üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarından uygun olanlarını yazınız.

1. Üretim

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

Kazanım: 1. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.

TOPLUMA HİZMET EDENLER

- ▶ Toplumun ve toplumu oluşturan bireylerin haklarını korumak ve geliştirmek, güvenliğini sağlayıp eğitim, sağlık gibi ihtiyaçlarını karşılamak devletin temel görevidir.

RESMÎ KURUMLARIN ÖZELLİKLERİ

- ▶ Devlete ait resmî kurumlar,
  - Devlet tarafından kanunla kurulur.
  - Giderleri devlet tarafından karşılanır.
  - Çalışma saatleri, çalışma kuralları önceden bellidir.
  - Çalışanlar, hizmetleri karşılığında devletten maaş alırlar.
  - Bazı bakanlıklara bağlı olarak halka hizmet sunarlar.

Örnek:

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
T.C. Sağlık Bakanlığı
T.C. İçişleri Bakanlığı

Eğitim İhtiyacımızın Karşlanması

Ülkemizdeki eğitim faaliyetleri devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Temel eğitim, kız ve erkek tüm vatandaşlar için **zorunlu** ve devlet okullarında **parasızdır**. Bu çerçevede devletimiz her kademedeki öğrencinin gidebileceği okullar yaptırır. Üniversiteler hariç eğitim alanında hizmet veren tüm kurumlar **T.C. Millî Eğitim Bakanlığına** bağlıdır.

YAZIYORUM

Sağlık İhtiyacımızın Karşlanması

Devlet; herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak amacıyla hastaneler açar, buralarda sağlık personeli görevlendirir. Poliklinikler, hastaneler ve burada çalışan personel **T.C. Sağlık Bakanlığın**a bağlı olarak çalışır.

Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil Toplum Kuruluşu Nedir?

Yardımlaşma, dayanışma ve iş birliği içinde hareket ederek toplum yararına çalışan kuruluşlardır. Sivil toplum kuruluşları; dernek, vakıf ve sendika gibi farklı şekillerde faaliyet gösterir.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Özellikleri Nelerdir?

- Gönüllülük esasına göre çalışır.
- Çalışanları, yaptıkları hizmete karşılık maddi kazanç sağlamaz.
- Masrafları üyelerin bağışlarıyla karşılanır.
- Amaçları topluma hizmet etmektir.
- Yasalara göre hareket ederler.
- Devletin yaptığı çalışmalara destek olurlar.
- Maddi kazanç sağlamazlar.

Bazı Sivil Toplum Kuruluşları

Darüssağaka
1863
EĞİTİM
KURUMLARI

DARÜŞŞAFAKA

Annesi veya babası olmayan, maddi imkânları yetersiz, başarılı öğrencilere eğitim desteği sağlar.

YEŞİLAY

Bağımlılık yapan zararlı maddelere karşı insanları korumaya ve bilinçlendirmeye çalışan sivil toplum kuruluşudur. Sağlık alanında hizmet vermektedir.

YEŞİLAY

LÖSEV

LÖSEV

Lösemili Çocuklar Vakfı

Kan kanseri hastalığına yakalanan çocukların öncelikle sağlık ve eğitim ihtiyacını karşılar.

ÇEVKO

Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı, çevrenin korunması ile ilgili çalışmalarını yürütür.

ÇEVKO
ÇEVRE KORUMA VE AMBALAJ ATIKLARI
DEĞERLENDİRME VAKFI

TEMA

TEMA

Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı erozyonla mücadele eder, ağaçlandırma kampanyaları düzenler. Halkı bilinçlendirir.

MEHMETÇİK VAKFI

Vatan hizmeti sırasında şehit düşen askerlerimizin ailelerine yardım eder. Ayrıca gazilerimize ve ailelerine de destek sağlar.

TÜRK
KIZILAY

Kızılay, ilk olarak 11 Haziran 1868 yılında "Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti" adı ile kurulmuştur. Daha sonra sırasıyla;

- Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti
- Türkiye Hilali Ahmer Cemiyeti
- Türkiye Kızılay Ahmer Cemiyeti
- Türkiye Kızılay Derneği

adlarını alan Kızılay'a bugünkü adını veren ise Atatürk'tür.

Kızılay, dayanışmanın ve yardımlaşmanın timsalidir. Tarihî köklerinden ve halkının duyarlılığından beslenen Kızılay, bağışçılarıyla ortak değerlerde birleşir ve birlikte hareket eder. Kızılay, her türlü hizmetini toplumun gücüyle destekler.

Kızılay, uluslararası bir topluluktur. Bazı temel ilkeler üzerine görevini sürdürmektedir. Bunlar; insanlık, ayırım gözetmemek, tarafsızlık, bağımsızlık, hayır kurumu niteliği, birlik ve evrensellik ilkeleridir.

Günümüzde beyaz zemin üzerine kırmızı hilal (ters) sembolü taşıyan bir bayrağı bulunmaktadır. Kızılay bayrağında "Ay"ın açık yüzü, bayrak direğinin tersine doğrudur.

Kızılay, günümüzde kuruluş amacının çok üstünde görevler üstlenmiştir. Doğal afet, salgın hastalık, yiyecek ve su kıtlığı gibi durumlarda tüm dünyanın yardımına koşmaktadır.

Her yıl 29 Ekim - 4 Kasım tarihleri arası Kızılay Haftası olarak kutlanmaktadır.

Etkinlik 1

Aşağıdaki tabloda halka hizmet sunan kurumlar verilmiştir. Bu kurumların hangi alanda hizmet verdiklerini tabloda boş bırakılan yerlere yazınız.

Kurumlar

Faaliyet Alanı

1

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

2

Üniversiteler

3

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

4

Emniyet Genel Müdürlüğü

5

Jandarma Genel Komutanlığı

6

Türkiye Televizyon Kurumu (TRT)

7

Türk Silahlı Kuvvetleri

8

Huzurevleri

9

Aile Sağlığı Merkezleri

10

Bağımsız Mahkemeler

11

Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü

12

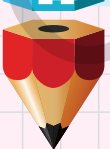
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

13

Kızılay

14

Verem Savaş Dispanserleri

BİZİ BİZ YAPANLAR

Kazanım: 4. Millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden Bayrağımıza ve İstiklâl Marşı'na değer verir.

Millî egemenliğimizi ve bağımsızlığımızı ifade eden sembollerimiz bulunmaktadır. Bayrağımız, İstiklâl Marşımız, Türkçemiz, başkentimiz, paramız, meclisimiz, anayasamız, cumhurbaşkanlığı forsu, millî takımlarımız, millî bayramlarımız bağımsızlığımızın ve millî egemenliğimizin sembollerindedir.

Bu sembollerimizi birlikte tanıyalım:

Bayrağımız

Ay yıldızlı al bayrağımız rengini vatanımız için can veren şehitlerimizin kanından almıştır. Bayrağımızdaki ay bağımsızlığımızı, yıldız da şehitlerimizi simgelemektedir. Bayrağımızdaki kırmızı renk eski Türk geleneklerine göre hâkimiyeti ifade ederken, beyaz renk güç, adalet ve temizliği ifade etmektedir.

Millî Marşımız

İstiklâl Marşımızın yazarı millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy'dur. Millî Mücadelemiz devam ederken Meclis bir millî marş yarışması düzenlemiştir. Ödüllü bir yarışma olması sebebiyle Mehmet Akif yarışmaya katılmamıştır. Daha sonra dönemin Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey, Mehmet Akif'ten şiir yazmasını istemiştir. Askerlerin bağımsızlık isteğini ifade eden ve Türk ordusuna adadığı İstiklâl Marşı adlı şiiri Mehmet Akif, kahraman askerlerimize ve tüm halkımıza armağan etmiştir. Osman Zeki Üngör ise İstiklâl Marşımızın ilk iki kıtasını bestelemiştir.

Başkentimiz

Millî Mücadele'den sonra 13 Ekim 1923'te Ankara, Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olarak ilan edilmiştir. Zaman içerisinde hızla gelişen Ankara günümüzde büyük şehirlerimizden biri hâline gelmiştir. Başkentimiz, Ankara bağımsızlığımızın ve millî egemenliğimizin sembollerinden biridir.

Türkçemiz

İlk Türk devletlerinden günümüze kadar gelmiş olan Türkçemiz ülkemizin resmî dilidir. Bu sebeple dilimizi yabancı kelimelerden arındırmalı ve zenginleştirmeliyiz.

Türk Liramız

Türkiye Cumhuriyeti'nin para birimi Türk Lirası'dır. 1 Mart 2010 tarihinde kabul edilmiş olan Yeni Türk Lirası simgesi TL şeklinde ifade edilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Forsu

Cumhurbaşkanlığı forsu, bağımsızlık sembolleri içerisinde yer almaktadır. Bu sembol üzerinde on altı yıldız ve etrafında büyük bir güneş bulunur. On altı yıldız tarihteki on altı büyük Türk devletini temsil ederken ortasında yer alan güneş ise Türkiye Cumhuriyeti'ni simgelemektedir.

İSTİKLAL ŞAİRİ MEHMET AKİF ERSOY

1873 - 1936

1873 20 Aralık'ta İstanbul'da dünyaya geldi.

1920 Burdur Mebusu olarak Birinci Büyük Millet Meclisine Seçildi.

1921 Ankara Taceddin Dergahı'na yerleşti. İstiklâl Marşı yarışmasına 500 lira ödül verileceği için katılmayan şair, yakın çevresinin ısrarı üzerine 'millî şiir'i yazmayı kabul etti.

1 Mart'ta başkanlığını Mustafa Kemal Atatürk'ün yaptığı meclis görüşmelerinde İstiklâl Marşı şiiri, elemelerden kalan 6 şiir ile birlikte Meclis seçimine sunuldu.

Hamdullah Suphi Bey'in kürsüden okuduğu, Atatürk'ün "Bu marş, inkılabımızın ruhunu anlatır." dediği İstiklâl Marşı, 12 Mart'ta "Millî Marş" olarak kabul edildi.

Ersoy, ödül olarak verilen parayı Darül Mesai adlı bir yardım kuruluşuna bağışladı.

1921 Kurtuluş Savaşı ve zafer sonrası uzuca bir süre Mısır'da yaşayan ve orada Türkçe dersleri veren Ersoy, 17 Haziran'da tedavi için İstanbul'a döndü. 27 Aralıkta Beyoğlu'ndaki Mısır Apartmanı'nda hayata gözlerini yumdu.

VATAN ŞAİRİ ARİF NİHAT ASYA

1904 - 1975

1904 İstanbul'da dünyaya geldi. 7 günlükken babasını kaybetti.

1914-1923 Adana Lisesinde 14 yıl edebiyat öğretmenliği ve idarecilik yaptı.

1940 5 Ocak Adana'nın kurtuluşu için kaleme aldığı "Bayrak" şiiriyle tanındı ve "Bayrak Şairi" olarak anılmaya başlandı.

1950-1954 9. dönem Adana milletvekilliğini yürüttü.

1962 Öğretmenlikten emekli oldu.

1975 Emekliliğinin ardından İstanbul'da bazı gazetelerde yazılar yazdı.

5 Ocak'ta, Ankara'da 71 yaşındayken hayatını kaybetti.

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kırmızı süsü
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım,
Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı
Yüksek yerlerde açan çiçeğim
Senin altında doğdum,
Senin altında öleceğim.

Kazanım: 1. Yaşadığı yer ve çevresinin ülkemiz ile diğer ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerdeki rolünü araştırır.

ULUSLARARASI EKONOMİK İLİŞKİLER VE YAŞADIĞIMIZ İL

- ▶ Ülkelerin iklimi, bitki örtüsü, yer altı ve yer üstü kaynakları farklılıklar gösterir.
- ▶ Ülkeler, kendi ülkelerinde üretilmeyen ürünleri ya da olmayan kaynakları başka ülkelere alırken kendi ürettikleri tüketim fazlası ürünleri ya da kaynakları da başka ülkelere satarlar.
- ▶ Ülkeler arasındaki kaynak ve ihtiyaç farklılıklarına bağlı olarak ortaya çıkan bu alışveriş **dış ticareti** doğurur.
- ▶ Türkiye, yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından oldukça zengin bir ülkedir. Ülkemiz; bu kaynaklarıyla kendi ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılamakta, ihtiyaç fazlası ürünleri de başka ülkelere satmaktadır.
- ▶ Yurt dışına ürün satış işlemine **ihracat**, yurt dışından ürün alım işlemine ise **ithalat** denir.

YAZIYORUM

Ülkemiz İhracatında Önemli Yere Sahip Sanayi ve Tarım Ürünleri

Sanayi Ürünleri

- Altın ve diğer mücevherat
- Ambalaj
- Ayakkabı
- Boya
- Cam ve seramik inşaat malzemeleri
- Demir-çelik, demir-çelikten eşya
- Deri ve deri mamulleri
- Doğal taşlar
- Elektrikli makine ve kablolar
- Ev tekstili
- Gemi inşaat sanayisi
- Gıda işleme makineleri
- Halı
- Hazır giyim
- Kimya, kozmetik
- Mobilya
- Oto ana-yan sanayisi
- Pompa ve kompresörler
- Takım tezgâhları
- Tarım alet ve makineleri
- Teknik tekstiller
- Tekstil yan sanayisi
- Temizlik maddeleri
- Çimento
- İlaç ve eczacılık
- İnşaat malzemeleri

Tarım Ürünleri

- Antep fıstığı
- Baharat ve çay
- Bisküvi
- Fındık ve mamulleri
- Hububat
- Kanatlı hayvan eti
- Meyve
- Makarna
- Meyve suları
- Yaş meyve ve sebze
- Zeytinyağı
- Şekerli ve çikolatalı mamuller

Etkinlik 1

Aşağıdaki görsellerde bulunan yerlerin hangi ilimizde bulunduğunu yazınız.

Göbeklitepe

1.

Şanlıurfa

Anadolu Medeniyetleri Müzesi

2.

Alacahöyük

3.

Pamukkale

4.

Peribacaları

5.

Manyas Kuş Cenneti

6.

Ayasofya

7.

Sümela Manastırı

8.

Sagalassos Antik Kenti

9.

Çatalhöyük

10.

Şirince Köyü

11.

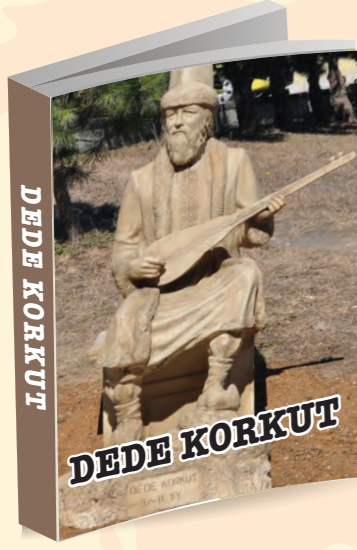
Aspentos Antik Tiyatrosu

12.

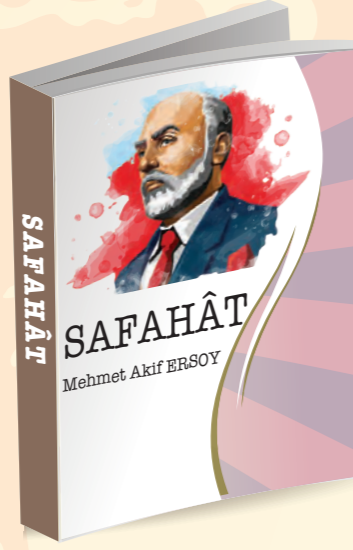

İNSANLIĞIN EDEBİYAT MİRASI

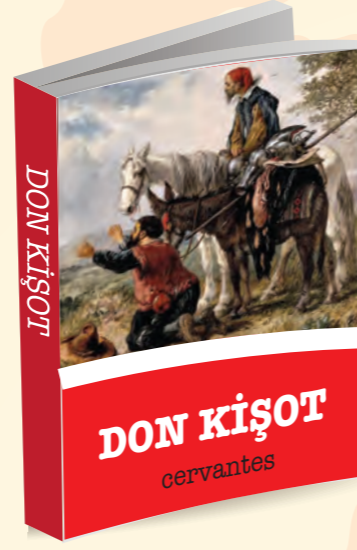
Yaşanan, görülen, duyulan bir olayın ya da bir duygu ve düşüncenin estetik bir kaygı ile ele alındığı roman, hikâye ve şiir gibi ürünlerin geneline **edebî eser** denir.

Oğuz Türklerinin bilinen en eski destansı hikâyeleridir.

Mehmet Akif Ersoy'un yayımladığı yedi şiir kitabındaki şiirleri bir araya getiren eserdir.

Modern Batı edebiyatının önemli kurgu romanlarındandır.

İNSANLIĞIN SANAT MİRASI

Yaratıcılığın ve hayal gücünün resim, müzik gibi farklı yöntemlerle yansıtılmasına **sanat** denir.

Ünlü Türk ressamı Osman Hamdi Bey'in Kaplıbağ Terbiyecisi adlı eseri.

Leonardo da Vinci'nin en çok bilinen tablosu Mona Lisa.

Klasik müziğin en önemli isimlerinden biri olan Beethoven (Bethovin).

DÜNYA MİRAS LİSTESİ'NDE YER ALAN VARLIKLARIMIZ

Safranbolu Evleri-Karabük: Türk kentsel tarihinin bir örneği olan Safranbolu; geleneksel şehir dokusu, ahşap yığma evleri ve anıtsal yapıları ile tamamı koruma altına alınan ender kentlerden biridir. Safranbolu, UNESCO Dünya Miras Listesi'ne 1994 yılında girmiştir.

Truva Antik Kenti-Çanakkale: Truva, dünyadaki en ünlü antik kentlerden biridir. Truva'da görülen 9 katman, kesintisiz 3.000 yıllık bir zamanı göstermekte; Anadolu, Ege ve Balkanların bulunduğu bu benzersiz coğrafyada yerleşmiş olan uygarlıkları izlememizi sağlamaktadır. Çok köklü bir tarihî geçmişe sahip bu bölge, 1998 yılında Dünya Miras Listesi'ne girmiştir.

Cumalıkızık Köyü-Bursa: Bursa ve Cumalıkızık köyü, 2014 yılında UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Bölge, Orhan Gazi Külliyesi ve çevresini içine alan Hanlar Bölgesi, Hüdavendigar Külliyesi, Yıldırım Külliyesi, Yeşil Külliye, Muradiye Külliyesi ve Cumalıkızık köyü olmak üzere toplam altı bölümden oluşur.

Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası: Sivas'ın Divriği ilçesinde bulunan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, UNESCO tarafından 1985 yılında Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Yapı, mimari özelliklerinin yanı sıra zengin taş işçiliği ile dikkat çekmektedir.

Etkinlik 6

Aşağıdaki ortak miras eserlerinin hangi ülkede bulduklarını araştırarak alttaki boşluklara yazınız.

Rumeli Hisarı

1.

Keops Piramidi

2.

Xanthos-Letoon

3.

Tac Mahal

4.

Lalibela Kiliseleri

5.

Goree Adası

6.

Yellowstone Millî Parkı

7.

Rodos Heykeli

8.

Eyfel Kulesi

9.

Galapagos Adaları

10.

Machu Picchu Antik Kenti

11.

Pisa Kulesi

12.

Etkinlik 7

Aşağıda verilen ortak miras eserlerinin ve kişilerin hangi alanda ortak mirasa katkı sağladıklarını yazınız.

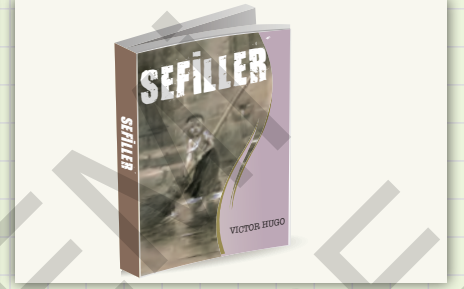
Göbeklitepe

1.

Pamukkale

2.

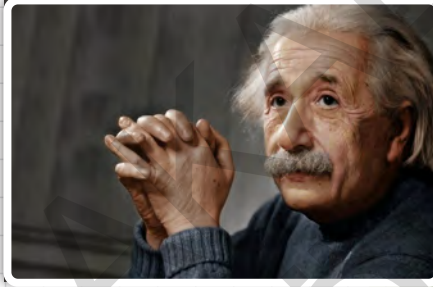
Sefiller

3.

Kapadokya

4.

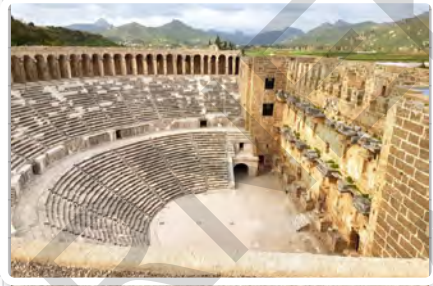
Einstein

5.

Oğuz Kağan Destanı

6.

Aspendos Tiyatrosu

7.

Büyük Kanyon

8.

Çin Seddi

9.

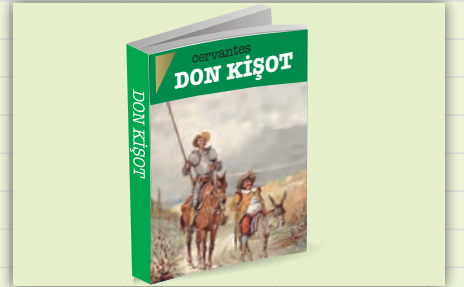
Yunus Emre

10.

Edison

11.

Don Kişot

12.